Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
31.8.2026
LVV-U/115908/2026

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 18.8.2026, HE 127/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi.

Lausunto

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rikoslain 25 luvun muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi. Tämä lausunto on Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosaston (työsuojeluviranomainen) lausunto.

Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi rangaistussäännös, joka koskisi ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä. Edellä mainittu uusi rangaistussäännös tulisi oikeushenkilön rangaistusvastuun piiriin.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön ihmiskaupan ehkäisemistä ja torjumista sekä ihmiskaupan uhrien suojelemista koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä koskevat muutokset.

Työsuojeluviranomaisen arviointia keskeisistä ehdotuksista

Uuden 3 d §:n mukaan se, joka käyttää 3 tai 3 a §:ssä tarkoitetun rikoksen eli ihmiskaupan tai törkeän ihmiskaupan kohteeksi tietämänsä henkilön suorittamaa palvelua, olisi tuomittava ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytöstä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Lausuntopalautteen johdosta hallituksen esitykseen kriminalisointia muutettiin korottamalla tahallisuusvaatimus tiedon tasolle suhteessa teon kohteen asemaan ihmiskaupan uhrina. Työsuojeluviranomainen pitää muutosta perusteltuna. On selkeämpää, että tekoon voi syyllistyä vain, mikäli tietää ihmiskaupan kohteena olevan henkilön olevan saatettu pakkotyöhön ja tämä suorittaa pakkotyönä esimerkiksi palvelua eikä asiassa tarvitse arvioida ulkoisia seikkoja, joiden perusteella asiakkaan piti käsittää uhrin olevan todennäköisesti ihmiskaupan uhri.

Hallituksen esityksessä rangaistusmaksimia on korotettu kahteen vuoteen. Aiemmassa esityksessä rangaistusmaksimi oli vuosi vankeutta. Työsuojeluviranomainen kannattaa muutosta. Muutos tarkoittaa sitä, että syyteoikeus vanhenee viidessä vuodessa. Ihmiskaupan kohteen olevan henkilön hyväksikäyttörikokset luultavasti käsitellään yhtä aikaa varsinaisen ihmiskaupparikoksen kanssa, joten on parempi, etteivät ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytöt ehdi vanhentua alkumetreillä, kun varsinaisen jutun esitutkinta saattaa vielä olla kesken. Ihmiskauppajutuissa on usein ulkomaalaisia asianosaisia ja rikosprosessit viivästyvät kansainvälisten oikeusapupyyntöjen ym. vuoksi.

Työsuojeluviranomainen pitää esitettyä sääntelyä perusteltuna ja perusteluita kattavina. Käytännössä säännöksessä kriminalisoituja tekoja on vaikea havaita ja näyttökysymykset tulevat olemaan haastavia esimerkiksi tahallisuuden osalta.

Lupa- ja valvontavirasto
Työsuojelu

Lausunto
31.8.2026
LVV-U/103224/2026

Ehdotettuun sääntelyyn ei ehdoteta työsuojeluviranomaisen ilmoitusvelvollisuuden laajentamista koskemaan ihmiskaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöä. Työsuojeluviranomainen pitää hallituksen esitykseen s. 87 kirjattuja perusteluja tarkoituksenmukaisina. Ihmiskauppaa on haastava todeta työsuojelutarkastuksilla, mikä tarkoittaa sitä, että ihmiskaupan uhrien palveluiden käyttämistä on tätäkin vaikeampi havaita ja osoittaa. Työsuojelutarkastajien keinot ja mahdollisuudet havaita palvelun käyttäjän tahallisuuteen viittaavia seikkoja saattavat olla varsin marginaaliset. Myöskään työsuojeluviranomaisen tiedonsaantioikeudet eivät tue asiassa ilmoitusvelvollisuuden laajentamista.

Työsuojeluviranomainen pitää perusteltuna, että oikeushenkilön rangaistusvastuu ulotettaisiin koskemaan uutta kriminalisointia. Ehdotettu säännös ja oikeushenkilön rangaistusvastuun soveltamisalan laajennus tukevat osaltaan tavoitetta ihmiskaupan kontekstissa suoritettavien palveluiden kysynnän vähentämisestä. Se edistää myös tervettä kilpailua sekä työntekijöiden suojelemista.

Ehdotettu sääntely parantaa uhrien asemaa ja oikeusturvaa. Rangaistavuuden laajentaminen vahvistaa myös rikosvastuun toteutumista, mikäli tunnusmerkistön mukaisia tekoja havaitaan ja ne saadaan vietyä rikosprosessiin. Työsuojeluviranomaisen toimintaan sääntelyllä ei ole resurssivaikutuksia eikä se edellytä muutoksia viranomaisen toimintaa ohjaavaan sääntelyyn, koska työsuojeluviranomaiselle ei säädetä ilmoitusvelvollisuutta asiassa.

Lisätietoja

Juristi Jussi Hyrkäs, 0295 2555557.

Yksikönpäällikkö, juristi Petra Saarenmaa

Juristi Jussi Hyrkäs

Lupa- ja valvontavirasto, työsuojeluosasto
Postiosoite: PL 30, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
tyosuojelu@lvv.fi | tyosuojelu.fi
Lupa- ja valvontaviraston työsuojeluosasto toimii valtakunnallisena työsuojeluviranomaisena.

Tämä asiakirja LVV-U/115908/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/115908/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Hyrkäs Jussi 31.08.2026 10:02

Ratkaisija Saarenmaa Petra 31.08.2026 10:04